

สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Warning Signal of Creative Accounting of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

ณปภัช จารุแพทย์^{1*} และ พรพิพัฒน์ จูท่า²

Napapach Jarupat^{1*} and Pornpipat Juta²

*Corresponding author, e-mail: napapach.ja.59@ubu.ac.th

Received: October 21st, 2020; Revised: November 25th, 2020; Accepted: December 2nd, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในปี 2558 จำนวน 6 บริษัท ในการวิจัยนี้ได้ใช้กระดาดทำการในการเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) และรายงานประจำปี ระหว่างปี 2557 - 2560 กรอบแนวคิดที่นำมาศึกษาครั้งนี้พัฒนามาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณ 5 ดัชนี คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม รวมทั้งยังรายการตรวจสอบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพอีก 20 รายการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณที่พบมากที่สุดเป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยดัชนีเตือนภัยที่พบมากที่สุด คือ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย สำหรับสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพพบในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนรายการที่ตรวจสอบทั้งหมด จึงไม่เพียงพอที่จะสรุปว่าพบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งรายการที่ตรวจสอบจะพบในบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยรายการที่ตรวจพบ คือ เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปีและการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด สำหรับประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ 1) นักลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีของบริษัท และนำมาประกอบการพิจารณาข้อมูลงบการเงินของบริษัทเพื่อซื้อขายหุ้นได้ 2) ธุรกิจสามารถนำไปใช้ปรับปรุงและใช้เป็นหลักข้อระมัดระวังในการจัดทางการเงิน

คำสำคัญ: สัญญาณเตือนภัย การตกแต่งบัญชี การบริหารกำไร

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Student in Master of Business Administration, Faculty of Management Science, Ubon Ratchathani University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Assistant Professor in Master of Business Administration, Faculty of Management Science, Ubon Ratchathani University

Abstract

This study aimed to study the warning signal in creative accounting in terms of quantitative and qualitative analysis in the new listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The researcher selected samples from 6 registered companies in 2015. This research used the working papers to collect the data from the annual report (From 56 - 1), the financial statements during the year 2014 - 2017. The framework of this study was developed from previous researches relating to the quantitative warning signals: Days Sales in Receivables Index (DSRI), Gross Profit Margin Index (GPMI), Asset Quality Index (AQI), Sales Growth Index (SGI), and Total Accruals Ratio. Additionally, there are 20 items of checklist for the qualitative warning signals. The analysis of the data showed that the most common quantitative warning signals are found in the food and beverage industries: Sales Growth Index (SGI) and Days Sales in Receivables Index (DSRI) have been mostly found. However, qualitative warning signals were found in a relatively small proportion which is less than 50% of the total number of studied items. Therefore, it is not sufficient to conclude that the quality warning signs of the sample companies have been mostly found. In the scope of the audited items which are occurred in the food and beverage companies, it is clearly seen that the company's working capital is inadequate for several years. In addition, the increase of accrued revenue is significantly different from the amount experienced in the past. The benefits of this research are: 1) Investors or financial statements users can be used to analyze the accounting warning signs of the company and take it into consideration the financial statements information of the company for trading stocks. 2) Businesses can be used for improve and take it as a precautionary measure in the preparation of financial statements.

Keywords: Warning Signal, Creative Accounting, Earning Management

บทนำ

การจัดทำงบการเงินเป็นข้อมูลที่มีบุคคลจะต้องจัดทำและรายงานตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด จะต้องจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีทุกฉบับ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 8 ได้กำหนดให้ บริษัทมหาชนจำกัดมีหน้าที่จัดทำงบการเงินเพื่อจัดส่งให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามที่พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2538 กำหนด โดยงบการเงินที่จะต้องจัดทำคือ งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561) นอกจากนั้นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติและเปิดเผยข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินการด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563ก)

บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเรียกว่า IPO ย่อมาจากคำว่า Initial Public Offering ซึ่งก็คือ การเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรกการจะเสนอขายหุ้นหรือไม่ขึ้นอยู่

กับว่าบริษัทต้องการแหล่งเงินทุนนอกเหนือจากแหล่งเงินกู้เพื่อนำไปขยายกิจการหรือไม่ ถ้าบริษัทต้องการเงินทุนและกระจ่ายการถือครองหุ้นให้ประชาชนทั่วไปก็สามารถนำหุ้นของตนออกเสนอขายได้ โดยจะต้องทำผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่รับเป็นผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. และต้องจัดทำหนังสือชี้ชวนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ล.ต. กำหนด นอกจากการระดมเงินทุนแล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทได้อีกด้วยเนื่องจากบริษัทได้ผ่านการพิจารณาจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งจะช่วยให้บริษัทมีความน่าเชื่อถือ และมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้สนใจเข้ามาลงทุนมากยิ่งขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีที่จะมีพันธมิตรเข้ามาร่วมในการลงทุนครั้งนี้ซึ่งการที่มีผู้เข้าร่วมลงทุนมากขึ้นนั้นบริษัทจะต้องมีการบริหารงานที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นและสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่บริษัทและผู้สนใจร่วมลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563ข)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ปัจจุบันมีบริษัทที่มีความต้องการที่จะนำบริษัทเข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลระหว่างปี 2557 – 2560 พบว่ามีบริษัทที่เข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งหมด 72 บริษัท โดยมีมูลค่าการจดทะเบียนที่ 126,037.54 ล้านบาท โดยในปี 2558 และ 2560 มีบริษัทที่เข้าจดทะเบียนปีละ 22 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 61.11 ปี 2557 จำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 22.22 และปี 2559 จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 16.67 แสดงให้เห็นว่าในปีที่ผ่านมาบริษัทที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560ข) การนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) บริษัทจะต้องมีกำไรสุทธิ 2 หรือ 3 ปีล่าสุด มากกว่า 50 ล้านบาท และ 2) ต้องจัดทำงบการเงินที่ได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ซึ่งบริษัทที่จะเข้าจดทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด อาจพบบริษัทที่ไม่สามารถเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ซึ่งแต่ละบริษัทจะพบข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป เช่น บริษัทอาจประสบปัญหาที่ไม่มียกกำไรสุทธิมากกว่า 50 ล้านบาท ต่อเนื่องใน 2 – 3 ปี หรือบริษัทมีผลประกอบการขาดทุนจากการดำเนินงานทำให้ไม่สามารถเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ซึ่งการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องมีความโปร่งใสและสุจริตเพื่อให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความมั่นใจในการจะนำเงินมาลงทุนในประเทศไทยด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมาข้างต้นบริษัทที่จะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดซึ่งมีความเป็นไปได้ที่บริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชี เพราะบางครั้งการดำเนินกิจการของบริษัททั่วไปอาจไม่ได้มีกำไรสุทธิทุกปี หรืออาจประสบภาวะที่ไม่สามารถทำกำไรได้อย่างต่อเนื่อง (ชุดิณพนธ์ หาญฤทธิเจริญ, 2558 : 2)

การตกแต่งบัญชี คือ การที่ผู้บริหารกิจการใช้ดุลยพินิจในการจัดทำรายงานทางการเงินหรือการปรับเปลี่ยนรายการทางธุรกิจให้เป็นไปตามที่กิจการต้องการ ซึ่งจะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียของกิจการเกิดความเข้าใจผิดในผลการดำเนินงานของกิจการ (วรวิทย์ เพ็ชรรัตน์, 2561 : 30) อีกทั้งไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ทางการเงินของกิจการได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลต่อมูลค่ากิจการได้ในอนาคต (Healy and Wahlen, 1999 : 365)

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีสัญญาณการตกแต่งบัญชีหลายสัญญาณด้วยกันที่แสดงให้เห็นว่างบการเงินของบริษัทนั้น ๆ กำลังมีการตกแต่งบัญชีให้ผิดไปจากความเป็นจริง (สุภรัตน์ ตัณฑ์พรชัย, 2559 : 40) เช่น การรับรู้รายได้เร็วเกินไป การบันทึกรายได้ที่ไม่เกิดจริง การเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว การไม่บันทึกหรือเปิดเผยหนี้สินอย่างครบถ้วน การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคต การขยับค่าใช้จ่ายที่

จะให้ประโยชน์ในอนาคตมาเป็นค่าใช้จ่ายในงวดปัจจุบัน (Schilit, 1993 : 310 อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543 : 27) และตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ พบว่า สัญญาที่กล่าวมานั้นสามารถบ่งบอกถึงการตกแต่งบัญชีของบริษัทที่ทำการตกแต่งบัญชีไปแล้วได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น บริษัทสื่อสารทางไกลที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ใช้กลบัญชีด้านเดบิตในการบันทึกค่าใช้จ่ายเป็นสินทรัพย์ โดยบริษัทได้นำค่าใช้จ่ายบันทึกเป็นสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะทางการเงินแทนการบันทึกในงบกำไรขาดทุน ส่งผลให้กำไรของบริษัทเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้จะทราบว่า การกระทำเช่นนี้ขัดต่อข้อกำหนดทางบัญชีก็ตาม (ภาพร เอกอรธพร, 2553 : 20) หรือกรณีในประเทศไทยมีประเด็นการตกแต่งบัญชีเช่นเดียวกัน คือ บริษัทหนึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ได้จัดทำและเปิดเผยข้อมูลเท็จในเอกสารบัญชีและงบการเงินของบริษัท ซึ่งกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ได้มีการดำเนินการหรือมีส่วนรู้เห็นยินยอมในการจัดทำเอกสารและบันทึกรายได้จากการขายอันเป็นเท็จเพื่อแสดงรายได้ให้สูงขึ้น ซึ่งหากไม่มีรายได้ดังกล่าวผลประกอบการในงบการเงินของบริษัทจะขาดทุน ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เข้าไปตรวจสอบทำให้ทราบว่า มีการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลที่เป็นเท็จจริง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563ก)

เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยในอดีต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีคำสั่งจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้แก่ผู้บริหารเงิน แต่ยังขาดการศึกษาจากบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในปี 2558 เนื่องจากมีมูลค่าการจดทะเบียนมากที่สุด และบริษัทที่จะเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ครั้งแรกมีเหตุแรงจูงใจการตกแต่งงบการเงินของบริษัทค่อนข้างสูงมากกว่าบริษัททั่วไป เพราะบริษัทมีความต้องการที่จะผ่านเงื่อนไขของการเข้ามาเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้หากบริษัทได้มีการตกแต่งบัญชีผลกระทบที่ตามมาจะทำให้บุคคลทั่วไปที่อ่านงบการเงินของบริษัทนั้น ได้รับข้อมูลที่ผิดและไม่ถูกต้องและส่งผลให้อาจตัดสินใจผิดพลาดในการลงทุนกับบริษัทนั้นได้ ทำให้บุคคลนั้นอาจขาดทุนจากการซื้อขายหุ้น และส่วนสำคัญยังเป็นการทำให้ภาพลักษณ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญของประเทศเสียหาย เพราะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหุ้นของประเทศ

บททวนวรรณกรรม

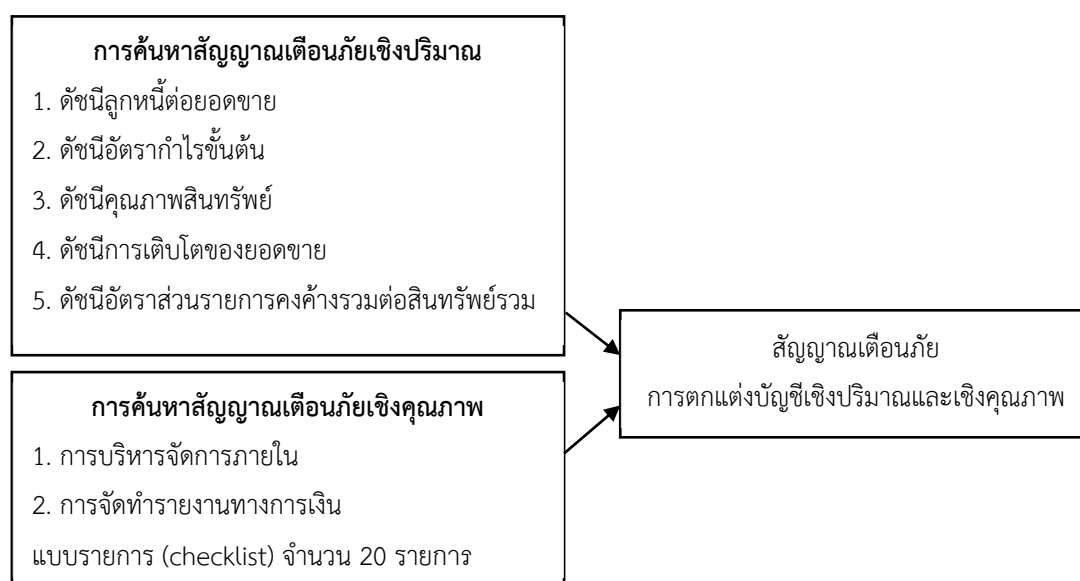
จากงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี ส่วนใหญ่จะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป โดยเชิงปริมาณใช้ตัวแบบของ Beneish (1999 : 10 - 12) ประกอบด้วย 5 ดัชนีเตือนภัย ได้แก่ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขาย และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550 : 24) เกศชญา ธงประชา (2550 : 23) พิรพร ไชยชาญ (2550 : 24) เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550 : 25) Ramirez-Orellana *et al.* (2017 : 47) และ Talab *et al.* (2017 : 292) ซึ่งจะวิเคราะห์ 5 ดัชนีเตือนภัยเช่นเดียว หากดัชนีเตือนภัยมีค่ามากกว่า 1 เท่า แสดงให้เห็นว่า บริษัทพบสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี ซึ่งจากการวิเคราะห์ทั้ง 5 ดัชนีเตือนภัยนั้นจะช่วยให้นักลงทุน หรือผู้ใช้งบการเงินมีความระมัดระวังในการใช้งบการเงินมากยิ่งขึ้น สำหรับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้แบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ ซึ่งแบบรายการที่ใช้ในการตรวจสอบมีรายละเอียดครอบคลุมการบริหารจัดการภายในและการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยผู้วิจัยนำแบบรายการมาจาก

งานวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550 : 31) เกศขญา ธงประชา (2550 : 30) พิรพร ไชยชาญ (2550 : 31) และ เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550 : 33) มาใช้ในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี หากพบสัญญาณเตือนภัย มากกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทมีสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี และในทางตรงกันข้ามหากพบสัญญาณเตือนภัยน้อยกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทไม่มีสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงคุณภาพของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2558 จำนวน 22 บริษัท ข้อมูล ณ วันที่ 12 มีนาคม 2560

ตารางที่ 1 บริษัทที่จดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2558 และกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน	กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	4	-
2	ทรัพยากร	พลังงานและสาธารณูปโภค	4	1
3	สินค้าอุตสาหกรรม	บรรจุภัณฑ์	1	-
4	สินค้าอุตสาหกรรม	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	1	-
5	สินค้าอุตสาหกรรม	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	1	1
6	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	อาหารและเครื่องดื่ม	3	3
7	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ธุรกิจการเกษตร	1	1
8	บริการ	การแพทย์	1	-
9	บริการ	ขนส่งและโลจิสติกส์	2	-
10	บริการ	พาณิชย์	1	-
11	บริการ	สื่อและสิ่งพิมพ์	1	-
12	ธุรกิจการเงิน	เงินทุนและหลักทรัพย์	2	-
รวม			22	6

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลพบว่าบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในปี 2558 จำนวน 22 บริษัท มีรายละเอียดที่ครอบคลุมในการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี จากตารางที่ 1 พบว่า บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่มีความหลากหลายด้านอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะบริษัทที่มีการผลิตและจัดจำหน่ายเพียง 6 บริษัท และไม่ได้นำมาศึกษาอีก 16 บริษัท เนื่องจากเป็นบริษัทที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการมีการรับรู้รายได้ที่แตกต่างกันและมีข้อมูลย้อนหลังไม่ครบ 4 ปี ซึ่งการเก็บข้อมูลทางการเงินเพื่อคำนวณดัชนีต้องมีข้อมูลเปรียบเทียบปีปัจจุบันและปีก่อน ดังนั้น จึงเลือกเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนใหม่ในอุตสาหกรรมภาคการผลิตที่สามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาได้ครบถ้วนเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ กระดาษทำการ (working paper) สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น สำหรับการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะเก็บเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เชิงปริมาณจะเก็บข้อมูลระหว่างปี 2557 - 2560 เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลในเปรียบเทียบปีปัจจุบันและปีก่อนมาคำนวณตามสูตร 2) เชิงคุณภาพจะเก็บข้อมูลระหว่างปี 2558 - 2560 เนื่องจากต้องอ่านข้อมูลทั้งหมดของแต่ละปีเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามแบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 บริษัท สามารถแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณ โดยใช้ตัวแบบของ Beneish (1999 : 10 - 12) ประกอบไปด้วย 5 ดัชนีเตือนภัย ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขาย และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลระหว่างปี

2557 - 2560 จากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) และข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาคำนวณว่าบริษัทมีสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีหรือไม่

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ โดยอ่านข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินระหว่างปี 2558 - 2560 ย้อนหลัง 3 ปี เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าข้อมูลที่เปิดเผยนั้นแสดงถึงสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีหรือไม่ โดยแบบรายการที่ใช้ในการตรวจสอบมีรายละเอียดครอบคลุมการบริหารจัดการภายในและการจัดทำรายงานทางการเงิน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) เพื่อนำมาศึกษาสัญญาณเตือนการตกแต่งบัญชี มีวิธีการค้นคว้า ดังนี้

1.1 เข้าเว็บไซต์ www.setsmart.com เพื่อเข้าสู่ระบบ (login) โดยการใส่รหัสผู้ใช้งาน และรหัสผ่านที่ได้จาก SETSMART (สืบค้น ณ วันที่ 7 เมษายน 2560)

1.2 ใส่ชื่อย่อหลักทรัพย์ หรือเลือกหลักทรัพย์จากฟังก์ชัน Look up

1.3 เลือกรูปแบบของงบการเงิน 1) Company งบบริษัท และ 2) Consolidated (งบรวม)

1.4 เลือกประเภทของงบการเงิน 1) Statement of Financial Position งบแสดงฐานะทางการเงิน และ 2) Statement of Comprehensive Income งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

1.5 เลือกช่วงเวลาตามงบการเงินที่ต้องการ

1.6 เลือกการแสดงผลข้อมูลเปรียบเทียบ 1) Comparative แสดงข้อมูลเปรียบเทียบช่วงเดียวกันของแต่ละปี (4 ช่วงเวลา) และ 2) Consecutive แสดงข้อมูลงบการเงินต่อเนื่องกัน (4 ช่วงเวลา)

2. ดาวันไหลทรายงานประจำปีของบริษัทกลุ่มตัวอย่างจากหน้าเว็บไซต์หลักของบริษัท

3. ใช้วิธีการค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร ฐานข้อมูล และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรมเพื่อพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเท่านั้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นว่าบริษัทมีสัญญาณเตือนภัยเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี โดยผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณจะใช้ตัวแบบของ Beneish (1999 : 10 - 12) ในวิเคราะห์โดยวิเคราะห์ 5 ดัชนีเตือนภัย ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม โดยดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีการเติบโตของยอดขาย ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยจากตัวเลขปัจจุบันและปีก่อนมาคำนวณ หากดัชนีมีค่ามากกว่า 1 เท่า หมายถึง มีสัญญาณเตือนภัยว่าบริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชี สำหรับดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยจากการเปรียบเทียบปัจจุบันกับปีก่อน หากดัชนีมีค่ามากกว่าปีที่ผ่านมา หมายถึง มีสัญญาณเตือนภัยว่าบริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชี

2. การวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงคุณภาพจะใช้แบบรายการ (checklist) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการคำนวณ คือ ค่าร้อยละ หากบริษัทพบสัญญาณเตือนภัยมากกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทมีสัญญาณการตกแต่งบัญชี สำหรับบริษัทพบสัญญาณเตือนภัยน้อยกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทไม่มีสัญญาณการตกแต่งบัญชี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการคำนวณตามสูตรของตัวแบบ Beneish (1999 : 10 - 12) ซึ่งจะนำตัวเลขจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) มาใช้ในการคำนวณ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ โดยอ่านข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 6 บริษัท ระหว่างปี 2558 - 2560 ตามตัวแบบของ Beneish (1999 : 10 - 12) จากการคำนวณทั้ง 5 ดัชนีเตือนภัย พบสัญญาณเตือนภัย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณระหว่างปี 2558-2560 แบ่งตามดัชนี

ดัชนี	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
1. ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย	4/6	3/6	5/6
2. ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น	2/6	1/6	4/6
3. ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์	1/6	2/6	3/6
4. ดัชนีการเติบโตของยอดขาย	3/6	5/6	5/6
5. ดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม	4/6	2/6	3/6

จากตารางที่ 2 พบว่า สามารถจำแนกดัชนีที่พบในแต่ละปีได้ดังต่อไปนี้

ปี 2558 ดัชนีที่พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุด คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม สำหรับดัชนีเตือนภัยที่พบน้อยที่สุด คือ ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์

ปี 2559 ดัชนีที่พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุด คือ ดัชนีการเติบโตของยอดขาย สำหรับดัชนีเตือนภัยที่พบน้อยที่สุด คือ ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น

ปี 2560 ดัชนีที่พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุด คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย และดัชนีการเติบโตของยอดขาย

สำหรับดัชนีเตือนภัยที่พบน้อยที่สุด คือ ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ว่า ระหว่างปี 2558 - 2560 พบสัญญาณเตือนภัยเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงควรอ่านข้อมูลเพิ่มเติมจากรายงานประจำปีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง 6 บริษัท ระหว่างปี 2558 - 2560 จากแบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ มีรายการที่พบสัญญาณเตือน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ ระหว่างปี 2558 - 2560

ลำดับ	รายการ	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
3	บริษัทอยู่ในระหว่างการมีข้อพิพาททางกฎหมาย	-	-	2/6
11	ผลการดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสม่ำเสมออย่างเห็นได้ชัด	1/6	-	-
13	เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปี	1/6	1/6	1/6
17	การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด	1/6	3/6	2/6
18	การขยายตัวของบัญชีเจ้าหนี้การค้าที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัดหรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้เกินกว่าระยะเวลาการชำระหนี้ปกติ	2/6	-	3/6
19	มีการเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ	1/6	-	-
20	ยอดเงินที่กู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นงวดบัญชี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา ๆ มา	-	-	2/6

จากตารางที่ 3 พบว่า รายการที่พบสัญญาณเตือนภัยทุกปี คือ รายการเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปี และรายการการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด โดยบริษัทที่พบรายการดังกล่าว คือ บริษัทในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนรายการที่พบสัญญาณเตือนภัยบางรายการ คือ รายการผลการดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสม่ำเสมออย่างเห็นได้ชัด รายการมีการเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ โดยบริษัทที่พบรายการดังกล่าว คือ บริษัทในหมวดธุรกิจการเกษตร และหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เข้าจดทะเบียนในปี 2558 จำนวน 6 บริษัท โดยแบ่งเป็น 4 หมวดธุรกิจ ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 3 บริษัท หมวดธุรกิจการเกษตร จำนวน 1 บริษัท หมวดวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร จำนวน 1 บริษัท และหมวด

พลังงานและสาธารณูปโภค จำนวน 1 บริษัท โดยข้อมูลที่น่าวิเคราะห์มาจากการเงินของทั้ง 6 บริษัท และตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ระหว่างปี 2558 - 2560 หมวดธุรกิจที่พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุด คือ หมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม โดยดัชนีที่พบในหมวดธุรกิจนี้ คือ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย หมวดธุรกิจที่พบสัญญาณเตือนภัยน้อยที่สุด คือ หมวดธุรกิจการเกษตร หมวดวัสดุอุตสาหกรรม และเครื่องจักร และหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค โดยดัชนีที่พบในหมวดธุรกิจนี้ คือ ดัชนีคุณภาพของสินทรัพย์ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงคุณภาพของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างปี 2558 - 2560 พบจำนวน 1 - 3 รายการต่อบริษัท จาก 20 รายการ ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงถือว่า บริษัทกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่พบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ จากที่กล่าวมาข้างต้นรายการที่พบทุกปี คือ เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปีและการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสบอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด โดยบริษัทที่พบรายการดังกล่าว คือ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนรายการที่พบบางรายการ คือ ผลการดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสม่ำเสมออย่างเห็นได้ชัดและมีการเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ โดยบริษัทที่พบ คือ บริษัทในหมวดธุรกิจการเกษตร และหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณตามตัวแบบของ Beneish (1999 : 10 - 12) ประกอบไปด้วย 5 ดัชนีเตือนภัย ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม จากผลการวิเคราะห์พบสัญญาณเตือนภัยทั้ง 5 ดัชนี โดยดัชนีที่พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุด คือ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีการเติบโตของยอดขายสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศขญา ธงประชา (2550 : 81) ลักขณา แซ่ลิ้ม (2552 : 76) ศิริพร ฅมยาพิทักษ์ (2559 : 43) และพรทวี บุญเวียง (2561 : 25) ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขายสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีพร อัสวอิทธิฤทธิ์ และชุตินา นาคประสิทธิ์ (2559 : 153) พรทวี บุญเวียง (2561 : 25) Ramirez-Orellana *et al.* (2017 : 49) และ Talab *et al.* (2017 : 293) เกศขญา ธงประชา (2550 : 81) และลักขณา แซ่ลิ้ม (2552 : 76) ส่วน 3 ดัชนีที่เหลือ คือ ดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น และดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ พบสัญญาณเตือนภัยแต่พบในจำนวนที่น้อยเช่นเดียวกับงานวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550 : 94) เกศขญา ธงประชา (2550 : 81) พิรพร ไชยชาญ (2550 : 62) เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550 : 63) ลักขณา แซ่ลิ้ม (2552 : 76) จุรีพร อัสวอิทธิฤทธิ์ และชุตินา นาคประสิทธิ์ (2559 : 153) Ramirez-Orellana *et al.* (2017 : 49) และ Talab *et al.* (2017 : 294-298) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในอดีตที่ได้มีการศึกษาสัญญาณเตือนภัยในเชิงคุณภาพจะพบความแตกต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้ โดยงานวิจัยในอดีตใช้บริษัทที่มีคำสั่งจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้แก้ไขงบการเงิน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันด้านข้อมูลของบริษัท

จากการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบรายการ (checklist) จำนวน 20 รายการ ไม่พบสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี เนื่องจากรายการที่ตรวจสอบพบในสัดส่วนที่น้อยมากไม่ถึงร้อยละ 50 ตามที่เกณฑ์กำหนด แต่เมื่อเทียบกับงานวิจัยในอดีตพบสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี โดยพบรายการมากกว่า ร้อยละ 50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับรายการที่พบสัญญาณเตือนภัยรายการเดียวกับงานวิจัยในอดีต คือ บริษัทอยู่ในระหว่างการมีข้อพิพาททางกฎหมาย ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสม่ำเสมอ และนำไปสู่เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปีอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสออยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด การขยายตัวของบัญชีเจ้าหนี้การค้าที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสออยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัดหรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้เกินกว่าระยะเวลาการชำระหนี้ปกติ และยอดเงินที่กู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นงวดบัญชี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่าน ๆ มา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550 : 83) เกศขุภา ธงประชา (2550 : 82) พิรพร ไชยชาญ (2550 : 56) เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550 : 48) สำหรับงานวิจัยในอดีตที่ไม่พบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพกับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ มีการเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550 : 83) เกศขุภา ธงประชา (2550 : 83) พิรพร ไชยชาญ (2550 : 57) และเบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550 : 49)

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2558 ซึ่งบริษัทที่พบสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณมากที่สุด คือ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยดัชนีเตือนภัยเด่น ๆ ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ซึ่งทั้ง 2 ดัชนีเตือนภัยนี้พบสัญญาณเตือนภัยมากที่สุดระหว่างปี 2558 - 2560 แสดงให้เห็นว่า ดัชนีเตือนภัยมีความสำคัญอย่างมากในการส่งสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีของบริษัทเข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ สำหรับสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ ไม่พบสัญญาณเตือนภัยทั้ง 6 บริษัท เนื่องจากพบสัญญาณเตือนภัยน้อยกว่าร้อยละ 50 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตามเมื่อตรวจสอบรายการตามแบบ (checklist) มีบางรายการที่สอดคล้องกับดัชนีเตือนภัย Beneish (1999 : 10 - 12) โดยพบว่าเป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจเดียวกับการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีผู้ใช้งบการเงินควรพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักลงทุน ควรศึกษาข้อมูลทางการเงินและควรนำข้อมูลทางการเงินย้อนหลัง 3 ปีมาวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้างต้น เพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยว่าบริษัทนั้น ๆ มีการตกแต่งบัญชีหรือไม่ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะลงทุนในการซื้อหุ้นกับบริษัทนั้น ๆ
2. ธุรกิจ ควรจัดทำรายงานทางการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินที่มีความถูกต้องและโปร่งใสตามมาตรฐานการบัญชีเพื่อให้ธุรกิจมีความน่าเชื่อถือ
3. ควรศึกษารายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) และหมายเหตุประกอบงบการเงินควบคู่กันไปเนื่องจากเป็นข้อมูลที่สำคัญของบริษัท ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และตัดสินใจได้ว่าบริษัทเหล่านั้นมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไรในแต่ละปี โดยผู้ใช้งบการเงินควรมีความระมัดระวังในการใช้

ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจด้านการลงทุน ควรมีการสังเกตหรือวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของบริษัท เช่น สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ ค่าใช้จ่าย กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ว่ามีแนวโน้มไปทิศทางไหนเพิ่มขึ้นหรือลดลง นอกจากนี้ผู้ใช้งบการเงินควรมีการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่บอกถึงสถานการณ์ของบริษัท โดยพิจารณาจากรายงานประจำปีแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) บทวิเคราะห์จากบริษัทหลักทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจการลงทุน

4. ผู้ใช้งบการเงินที่ต้องการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีในเชิงคุณภาพ ควรพิจารณาถึงความเพียงพอของการเปิดเผยข้อมูล หรือในการเข้าถึงข้อมูลของบริษัทที่ต้องการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี และควรคำนึงถึงรายการที่นำมาใช้ในการค้นหาสัญญาณเตือนภัยว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป ตามลักษณะของบริษัทที่ต้องการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บเฉพาะบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตเท่านั้น สำหรับจากการวิจัยในครั้งถัดไปผู้วิจัยควรวิเคราะห์อุตสาหกรรมอื่นประกอบด้วย โดยควรมีการศึกษาบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ว่ามีสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีหรือไม่ โดยนำโมเดลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ในการศึกษาเนื่องจากแต่ละอุตสาหกรรมมีการบริหารงานที่ต่างกันอาจพบสัญญาณเตือนภัยที่ต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้

2. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ตัวแบบ Beneish (1999 : 10 - 12) และพัฒนาตัวแบบรายการ (checklist) จากการวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลในด้านการกำกับดูแลกิจการตามหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มาใช้ในการค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี สำหรับการวิจัยในครั้งถัดไปผู้วิจัยสามารถใช้ตัวแบบอื่นในการวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีได้ เช่น ตัวแบบของ Jones Model หรือ DeAngelo Model เป็นต้น ในการศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นการตรวจสอบการตกแต่งบัญชีผ่านรายการคงค้างได้

3. การวิเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ข้อมูลระหว่างปี 2557 - 2560 โดยนำข้อมูลปัจจุบันกับปีก่อนมาคำนวณหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี สำหรับส่วนที่สองวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลระหว่างปี 2558 - 2560 โดยอ่านข้อมูลทางการเงินย้อนหลัง 3 ปี สำหรับการวิจัยในครั้งถัดไปผู้วิจัยควรเก็บข้อมูลย้อนหลังมากขึ้นเพื่อดูแนวโน้มแต่ละปีว่ามีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลมากน้อยเพียงใด และควรทำการเปรียบลักษณะทางการเงิน หรือดัชนีสัญญาณเตือนภัยดังกล่าวกับบริษัทที่มีลักษณะธุรกิจและขนาดธุรกิจใกล้เคียงกัน อาจทำให้ทราบเหตุจุดใจในการตกแต่งบัญชีเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กนกศรี ศรีทอง. (2550). สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี : กรณีศึกษา บริษัท นครหลวงเส้นใยสังเคราะห์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) และบริษัท โคมอน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เกศขญา ธงประชา. (2550). *สัญญาเตือนภัยการตกแต่งบัญชี : กรณีศึกษา บริษัท ปิคนิคคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยฟิล์มอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) และบริษัท เซอร์คิทีอิเล็กทรอนิกส์อินดัสตรีส์จำกัด (มหาชน).* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2561). *พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2561, จาก : https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=1078.
- จรัสพร อัครวิทธิฤทธิ์ และชุดิมา นาคประสิทธิ์. (2559). การตรวจสอบการตกแต่งกำไรโดยแบบจำลอง M-Score : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 17 มิถุนายน 2559. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชุดิมนนท์ หาญฤทธิเจริญ. (2558). *การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO).* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560ก). *การเข้าจดทะเบียนและผลิตภัณฑ์* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2560, จาก : https://www.set.or.th/th/products/listing2/listing_set_p1.html.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560ข). *บริษัท/หลักทรัพย์จดทะเบียนเข้าใหม่* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2560, จาก : <https://www.set.or.th/set/ipo.do?language=th&country=TH>.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563ก). *การกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์ฯ* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2563, จาก : https://www.set.or.th/th/about/overview/setcg_p2.html?Printable=true.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563ข). *หลักทรัพย์ IPO* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2560, จาก : <https://www.set.or.th/set/ipo.do>.
- เบญจมาศ อุปดิษฐ์. (2550). *สัญญาเตือนภัยการตกแต่งบัญชี : กรณีศึกษา บริษัท รอยเนท จำกัด (มหาชน) และบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน).* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทวี บุญเวียง. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงต่อการล้มละลายกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พิรพร ไชยชาญ. (2550). *สัญญาเตือนภัยการตกแต่งบัญชี : กรณีศึกษา บริษัท ผลิตภัณฑ์อาหารกว้างไพศาล จำกัด (มหาชน) และบริษัท นิปปอนแพ็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน).* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาพร เอกอรรถพร. (2553). กลบัญชีด้านเดบิต. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 6(15), 19 - 22.
- ลักขณา แซ่ลิ้ม. (2552). *แบบจำลองเพื่อค้นหาการตกแต่งบัญชี กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรวิทย์ เพ็ชรรัตน์. (2561). พฤติกรรมการตกแต่งบัญชีและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 13(1), 29 – 40.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2543). *คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?*. กรุงเทพฯ : โอไอเน็ต อินเตอร์เทรต รีซอสเซส. 202 หน้า.

- ศิริพร ฅมยาพิทักษ์. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภรัตน์ ตันทรัพย์ชัย. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับการกำกับดูแลกิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Beneish, M. D. (1999). *The Detection of Earnings Manipulation* [Online]. Retrieved March 11th, 2018, Available : <https://www.calctopia.com/papers/beneish1999.pdf>.
- Healy, P. M. and Wahlen, J. M. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365 – 385.
- Ramírez-Orellana, A., Martínez-Romero, M. J., Mariño-Garrido, T. (2017). Measuring Fraud and Earnings Management by a Case of Study : Evidence from an International Family Business. *European Journal of Family Business*, 7(1 – 2), 41 – 53.
- Talab, H. R., Flayyih, H. H., Ali, S. I. (2017). Role of Beneish M-score Model in Detecting of Earnings Management Practices : Empirical Study in Listed Banks of Iraqi Stock Exchange. *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 15(23), 287 – 302.
- Schilit, H. M. (1993). *Financial Shenanigans : How to Detect Accounting Gimmicks and Fraud in Financial Reports* [Online]. Retrieved March 11th, 2018, Available : <http://digilib.stiem.ac.id:8080/jspui/bitstream/123456789/230/1/Financial%20Shenanigans.pdf>.